

Andris Tauriņš, Sorainen zvērināts advokāts

Tie, kuri kaut reizi saskārušies ar biznesa radīšanu, apliecinās, ka viens no sarežģītākajiem uzdevumiem tieši pēc biznesa idejas un investīciju atrašanas ir uzņēmuma nosaukuma izdomāšana. Neskaitāmas stundas jāpavada šķietami bezcerīgā misijā atrast pašu skanīgāko, oriģinālāko un atbilstošāko nosaukumu, kas raksturo jauno biznesa ideju un uzņēmēja personību. Nereti vilšanos sagādā interneta labirinti, kas apstiprina, ka nule atrastais unikālais nosaukums kādā no svešvalodām nozīmē kādu ne visai tikamu īpašību vai pat vēl ļaunāk – tādu pašu nosaukumu jau izmanto kāda Dienvidāzijas kurpju fabrika.

Var tikai iztēloties, kādas pūles prasa izdomāt jaunu politiskās partijas nosaukumu – dažos vārdos jāiemieso visa partijas programma un partijas biedru izcilāko īpašību esence. Partijām Vienotība un Saskaņa tas izdevies samērā lakoniski, Nacionālajai apvienībai Visu Latvijai! – Tēvzemei un brīvībai/LNNK – nosaukums ir garāks. Nesen reģistrēta jauna politiskā partija Gods kalpot mūsu Latvijai, kuras nosaukums atgādina jau esošas partijas Gods kalpot Rīgai nosaukumu, tādējādi liecinot, ka izdomāt kaut ko unikālu šoreiz nav izdevies. Atveram Komerclikumu – kādas ir prasības uzņēmumu nosaukumu veidošanai? Kā panākt, lai oriģinālais nosaukums patiktu pašam, klientiem, un vienlaikus nekaitētu citiem? Komerclikums nosaka, ka firma (juridiski korekts apzīmējums komersanta nosaukumam) nedrīkst būt pretrunā ar labiem tikumiem, nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par darbības veidiem vai vārdos «valsts» vai «pašvaldība», nedrīkst lietot citus kā tikai latviešu vai latīņu alfabēta burtus. Papildus šiem nosacīti formālajiem ierobežojumiem (nosacīti, jo, piemēram, nospraust «tikumības» robežas var nebūt nemaz tik viegli) jāievēro arī relatīvie aizliegumi, proti, citu uzņēmēju intereses.

Var gadīties tā, ka izlolotais labskanīgais nosaukums, izrādās, ir līdzīgs kādai citai komercreģistrā ierakstītai firmai. Vai tā drīkst? Ja firmu nosaukumi ir identiski vai arī atšķirība ir tikai pieturzīmēs, atstarpēs un lielo un mazo burtu rakstībā, tad Uzņēmumu reģistra valsts notārs tādās firmas reģistrāciju atteiks. Taču valsts notāram nebūs pamata atteikt reģistrāciju, ja pieteiktā firma būs nevis identiska, bet sajaucami līdzīga ar jau reģistrētu firmu. Piemēram, firmas Hansas maize un Hanzas maize, lai arī acīmredzami ir sajaucami līdzīgas, nebūs uzskatāmas par identiskām. Šādā situācijā valsts notārs neaizsargās agrāk reģistrēto firmu Hansas maize, un būs spiests vēlāk pieteikto firmu Hanzas maize tomēr reģistrēt. Vai hipotētiskajam uzņēmumam Hansas maize ir iespēja jebkā iebilst pret šādu reģistrāciju? Nē. Sūdzēties par notāra lēmumu nevar. Vienīgā iespēja aizsargāt savas intereses ir celt prasību tiesā pret firmu Hanzas maize privāttiesiskā kārtā. Visbeidzot – meklējam līdziniekus starp preču zīmēm. Lai izvairītos no nepatīkamiem un dārgiem konfliktiem, komersantiem pirms firmas izvēles tikpat svarīgi kā pārbaudīt komercreģistru ir ieteicams arī veikt izpēti preču zīmju reģistrā un pārliedzinieties, ka izdomātā firma nav līdzīga reģistrētām preču zīmēm. Turklāt izpēte ideālā gadījumā veicama gan starptautiskajā, gan Eiropas Savienības, gan Latvijas preču zīmju reģistrā. Būtiski, ka, nosakot līdzību, ņem vērā vairākus faktorus – gan vizuālo, gan fonētisko, gan arī jēdzienisko tuvību. Ja vispārējais iespaids ir tāds, ka firma un preču zīme ir līdzīgas (piemēram, City Bank un Citibank), tad papildus jāizvērtē preču zīmei norādītie preču un pakalpojumu veidi. Ja tie būs līdzīgi iecerētajiem komercdarbības virzieniem, tad risks, ka preču zīmes īpašnieks cels prasību par firmas zīmes maiņu, ir visai liels. Tādējādi firmas izvēles process ir ne tikai radošs, bet arī juridiski sarežģīts darbs. Komersanta firma nedrīkst ne sakrist, ne arī būt sajaucami līdzīga ar citām firmām un preču zīmēm.

<http://www.db.lv/laikraksta-arhivs/viedokli/varda-dosanas-rituals-jaunraditam-uznemumam-8211-radoss-un-juridiski-sarezgits-449416>